

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 8 lutego 2024 r.*

Odwołanie – Polityka gospodarcza i pieniężna – Nadzór ostrożnościowy nad instytucjami kredytowymi – Rozporządzenie (UE) nr 1024/2013 – Szczególne zadania nadzorcze powierzone Europejskiemu Bankowi Centralnemu (EBC) – Cofnięcie zezwolenia – Skarga o stwierdzenie nieważności – Niedopuszczalność – Reprezentowanie stron – Udzielenie pełnomocnictwa adwokatowi – Pełnomocnik, któremu w sposób nieprawidłowy udzielono pełnomocnictwa

W sprawie C-256/22 P

mającej za przedmiot odwołanie w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, wniesione w dniu 12 kwietnia 2022 r.,

Pilatus Bank plc, z siedzibą w Ta'Xbiex (Malta), który reprezentował O. Behrends, Rechtsanwalt,
strona wnosząca odwołanie,

w której pozostałymi uczestnikami postępowania były:

Pilatus Holding Ltd.,
strona skarżąca w pierwszej instancji,

Europejski Bank Centralny (EBC), który reprezentowali M. Puidokas i E. Yoo, w charakterze pełnomocników,
strona pozwana w pierwszej instancji,

Komisja Europejska, którą reprezentowali początkowo A. Nijenhuis, A. Steiblytė oraz D. Triantafyllou, a następnie w charakterze pełnomocników,
interwenient w pierwszej instancji,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: A. Prechal, prezes izby, F. Biltgen, N. Wahl (sprawozdawca), J. Passer i M.L. Arastey Sahún, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Kokott,

* Język postępowania: angielski.

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

po zapoznaniu się z opinią rzecznik generalnej na posiedzeniu w dniu 25 maja 2023 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 W odwołaniu Pilatus Bank plc wnosi o uchylenie wyroku Sądu Unii Europejskiej z dnia 2 lutego 2022 r., Pilatus Bank i Pilatus Holding/EBC (T-27/19, zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem”, EU:T:2022:46), w którym Sąd oddalił skargę o stwierdzenie nieważności decyzji Europejskiego Banku Centralnego (EBC) z dnia 2 listopada 2018 r. w sprawie cofnięcia mu zezwolenia na podjęcie działalności instytucji kredytowej (zwanej dalej „sporną decyzją”).

Ramy prawne

- 2 Artykuł 4 rozporządzenia Rady (UE) nr 1024/2013 z dnia 15 października 2013 r. powierzający Europejskiemu Bankowi Centralnemu szczególne zadania w odniesieniu do polityki związanej z nadzorem ostrożnościowym nad instytucjami kredytowymi (Dz.U. 2013, L 287, s. 63) określa zadania powierzone EBC i stanowi w ust. 1 lit. a):

„W ramach art. 6 – zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu – EBC posiada wyłączną kompetencję w zakresie wykonywania, do celów nadzoru ostrożnościowego, następujących zadań w odniesieniu do wszystkich instytucji kredytowych mających siedzibę w uczestniczących państwach członkowskich:

a) wydawanie i cofanie zezwoleń dla instytucji kredytowych, z zastrzeżeniem art. 14”.

- 3 Artykuł 6 tego rozporządzenia, zatytułowany „Współpraca w ramach jednolitego mechanizmu nadzorczego”, stanowi:

1. EBC wykonuje swoje zadania w ramach jednolitego mechanizmu nadzorczego, w którego skład wchodzi EBC i właściwe organy krajowe. EBC odpowiada za skuteczne i spójne funkcjonowanie jednolitego mechanizmu nadzorczego.

[...]

4. Jeśli chodzi o zadania określone w art. 4, z wyjątkiem ust. 1 lit. a) i c), EBC ma obowiązki określone w ust. 5 niniejszego artykułu, a właściwe organy krajowe mają obowiązki określone w ust. 6 niniejszego artykułu, w ramach i z zastrzeżeniem procedur, o których mowa w ust. 7 niniejszego artykułu, w odniesieniu do nadzoru nad następującymi instytucjami kredytowymi, finansowymi spółkami holdingowymi lub finansowymi spółkami holdingowymi o działalności mieszanej, lub mającymi siedzibę w uczestniczących państwach członkowskich oddziałami instytucji kredytowych, które mają siedzibę w nieuczestniczących państwach członkowskich:

– tymi, które są mniej istotne w ujęciu skonsolidowanym, na najwyższym szczeblu konsolidacji w uczestniczących państwach członkowskich, lub mniej istotne w ujęciu indywidualnym

w szczególnym przypadku oddziałów mających siedzibę w uczestniczących państwach członkowskich ustanowionych przez instytucje kredytowe, które mają siedzibę w nieuczestniczących państwach członkowskich. Istotność ocenia się w oparciu o następujące kryteria:

- (i) wielkość;
- (ii) znaczenie dla gospodarki Unii lub dowolnego uczestniczącego państwa członkowskiego;
- (iii) istotność działalności transgranicznej.

W odniesieniu do akapitu pierwszego powyżej instytucji kredytowej lub finansowej spółki holdingowej lub finansowej spółki holdingowej o działalności mieszanej nie uznaje się za mniej istotną – chyba że znajduje to uzasadnienie w szczególnych okolicznościach, które należy sprecyzować w metodologii – o ile spełniony jest dowolny z poniższych warunków:

- (i) całkowita wartość ich aktywów przekracza 30 mld EUR;
- (ii) stosunek całkowitej wartości ich aktywów do [produktu krajowego brutto (PKB)] uczestniczącego państwa członkowskiego siedziby przekracza 20 %, chyba że całkowita wartość ich aktywów jest niższa niż 5 mld EUR;
- (iii) w następstwie powiadomienia, w którym dany właściwy organ krajowy stwierdza, że uznaje taką instytucję za instytucję o istotnym znaczeniu dla gospodarki krajowej, EBC podejmuje – po przeprowadzeniu wszechstronnej oceny, w tym oceny bilansu, tej instytucji kredytowej – decyzję potwierdzającą takie znaczenie.

EBC może również z własnej inicjatywy uznać daną instytucję za instytucję o istotnym znaczeniu, jeżeli ustanowiła ona bankowe jednostki zależne w co najmniej dwóch uczestniczących państwach członkowskich, a transgraniczne aktywa lub pasywa tej instytucji stanowią istotną część jej całkowitych aktywów lub pasywów, z zastrzeżeniem warunków określonych w metodologii.

Tych [instytucji], dla których publiczna pomoc finansowa była wnioskowana lub otrzymana bezpośrednio z [Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej (EISF)] lub [Europejskiego Mechanizmu Stabilności (EMS)], nie uznaje się za mniej istotne.

Niezależnie od przepisów poprzednich akapitów EBC wykonuje zadania powierzone mu na mocy niniejszego rozporządzenia w odniesieniu do trzech najistotniejszych instytucji kredytowych w każdym z uczestniczących państw członkowskich, chyba że szczególne okoliczności uzasadniają odmienne postępowanie.

[...]

6. Bez uszczerbku dla ust. 5 niniejszego artykułu właściwe organy krajowe wykonują zadania, o których mowa w art. 4 ust. 1 lit. b), d)–g) i i), oraz są odpowiedzialne za te zadania, jak również za przyjmowanie wszelkich stosownych decyzji nadzorczych w odniesieniu do instytucji kredytowych, o których mowa w ust. 4 akapit pierwszy niniejszego artykułu, w ramach i z zastrzeżeniem procedur, o których mowa w ust. 7 niniejszego artykułu.

Bez uszczerbku dla art. 10–13 właściwe organy krajowe i wyznaczone organy krajowe zachowują uprawnienia, zgodnie z prawem krajowym, do uzyskiwania informacji od instytucji kredytowych,

spółek holdingowych, spółek holdingowych o działalności mieszanej i jednostek objętych skonsolidowaną sytuacją finansową danej instytucji kredytowej, a także do wykonywania kontroli na miejscu w tych instytucjach kredytowych, spółkach holdingowych, spółkach holdingowych o działalności mieszanej i jednostkach. Właściwe organy krajowe informują EBC, zgodnie z ramami określonymi w ust. 7 niniejszego artykułu, o środkach podjętych na mocy niniejszego ustępu i ściśle koordynują te środki z EBC.

Właściwe organy krajowe regularnie składają EBC sprawozdania z wykonywania zadań realizowanych na mocy niniejszego artykułu.

[...]”.

- 4 Artykuł 14 rozporządzenia nr 1024/2013, zatytułowany „Udzielanie zezwoleń”, przewiduje w ust. 5:

„Z zastrzeżeniem ust. 6, EBC może cofnąć zezwolenie w przypadkach określonych w stosownym unijnym prawie z własnej inicjatywy, po skonsultowaniu się z właściwym organem krajowym uczestniczącego państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę dana instytucja kredytowa, lub na wniosek takiego właściwego organu krajowego. Konsultacje te w szczególności zapewniają, by przed podjęciem decyzji dotyczących cofnięcia zezwolenia, EBC dał organom krajowym dość czasu na podjęcie decyzji o koniecznych działaniach naprawczych, w tym ewentualnych środkach restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, oraz by uwzględnił te decyzje.

Jeżeli właściwy organ krajowy, który zaproponował, by udzielić zezwolenia zgodnie z ust. 1, uznaje, że zgodnie ze stosownym prawem krajowym zezwolenie musi zostać cofnięte, przedkłada EBC propozycję w tej sprawie. W takim przypadku EBC podejmuje decyzję w sprawie proponowanego cofnięcia zezwolenia, z pełnym uwzględnieniem przyczyn takiego cofnięcia przedstawionych przez właściwy organ krajowy”.

Okoliczności powstania sporu

- 5 Wnosząca odwołanie, Pilatus Bank, i Pilatus Holding Ltd., który był drugą skarżącą w postępowaniu przed Sądem, są odpowiednio „mniej istotną” instytucją kredytową w rozumieniu art. 6 ust. 4 rozporządzenia nr 1024/2013 z siedzibą na Malcie i podlegającą bezpośredniemu nadzorowi ostrożnościowemu Malta Financial Services Authority (MFSA) (zwanego dalej „MFSA”), „właściwego organu krajowego” w rozumieniu art. 2 ust. 2 tego rozporządzenia, oraz bezpośrednim akcjonariuszem większościowym tej instytucji kredytowej.
- 6 Ali Sadr Hasheminejad, będący akcjonariuszem wnoszącej odwołanie posiadającym pośrednio 100 % jej kapitału i prawa głosu, został aresztowany w Stanach Zjednoczonych pod sześcioma zarzutami związanymi z jego domniemanym udziałem w systemie, za pomocą którego sprzeniewierzono na rzecz irańskich osób i przedsiębiorstw około 115 mln dolarów amerykańskich (USD) (około 108 mln EUR) wypłaconych w celu sfinansowania przedsięwzięcia nieruchomościowego w Wenezueli.
- 7 W następstwie postawienia A. Sadra Hasheminejada w stan oskarżenia w Stanach Zjednoczonych do wnoszącej odwołanie wpłynęły między innymi wnioski o wycofanie depozytów na łączną kwotę 51,4 mln EUR, czyli około 40 % depozytów ujętych w jej bilansie.
- 8 W tym kontekście MFSA wydała trzy wytyczne dotyczące wnoszącej odwołanie.

- 9 W dniu 21 marca 2018 r. MFSA przyjęła wytyczne w sprawie cofnięcia lub zawieszenia prawa głosu, w których nakazała w szczególności zwolnienie ze skutkiem natychmiastowym A. Sadra Hasheminejada ze stanowiska zarządzającego wnoszącą odwołanie oraz z pełnienia wszystkich pozostałych funkcji decyzyjnych w jej ramach, a także zawieszenie wykonywania przysługującego mu prawa głosu i powstrzymanie się przez niego od jakiegokolwiek rodzaju reprezentacji prawnej wnoszącą odwołanie.
- 10 W tym samym dniu MFSA przyjęła wytyczne w sprawie moratorium, w którym nakazała wnoszącej odwołanie, aby nie zezwalała na jakąkolwiek transakcję bankową, w szczególności na wycofywanie i pobieranie depozytów przez akcjonariuszy i członków jej zarządu.
- 11 W dniu 22 marca 2018 r. MFSA przyjęła wytyczne w sprawie powołania właściwej osoby (zwanej dalej „właściwą osobą”), której udzielono pełnomocnictwa, zgodnie z tym wyznaczeniem do jej reprezentowania, do „wykonywania wszelkich uprawnień, funkcji i obowiązków banku w odniesieniu do wszystkich składników majątku, realizowanych czy to przez bank na walnym zgromadzeniu, czy przez zarząd, czy też przez jakąkolwiek inną osobę, w tym zapewnienie reprezentacji prawnej i sądowej banku z wyłączeniem banku i wszelkich innych osób”.
- 12 W dniu 29 czerwca 2018 r. MFSA przedstawiła EBC propozycję cofnięcia wnoszącej odwołanie zezwolenia na podjęcie działalności instytucji kredytowej na podstawie art. 14 ust. 5 rozporządzenia nr 1024/2013.
- 13 W dniu 2 sierpnia 2018 r. MFSA przedłożyła EBC zmienioną propozycję cofnięcia wnoszącej odwołanie zezwolenia na podjęcie działalności instytucji kredytowej.
- 14 W trakcie postępowania administracyjnego w przedmiocie cofnięcia zezwolenia zarząd wnoszącej odwołanie udzielił pełnomocnictwa adwokatowi, który nawiązał kontakt z EBC.
- 15 Pismem z dnia 31 sierpnia 2018 r. EBC wezwał wnoszącą odwołanie do przedstawienia uwag dotyczących projektu decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia w terminie pięciu dni roboczych od daty otrzymania tego pisma.
- 16 Po dwukrotnym przedłużeniu tego terminu na przesłuchanie i dostęp do akt postępowania administracyjnego wnosząca odwołanie, za pośrednictwem adwokata, któremu zarząd udzielił pełnomocnictwa, przekazała w dniu 21 września 2018 r. swoje uwagi dotyczące projektu decyzji w sprawie zezwolenia, w których poinformowała o sprzeciwie jej zarządu i akcjonariuszy wobec tego projektu.
- 17 W dniu 2 listopada 2018 r. EBC wydał, na podstawie art. 4 ust. 1 lit. a) i art. 14 ust. 5 rozporządzenia nr 1024/2013, sporną decyzję.

Skarga do Sądu i zaskarżony wyrok

- 18 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 15 stycznia 2019 r. Pilatus Bank i Pilatus Holding wniosły za pośrednictwem adwokata, któremu zarząd Pilatus Bank i dyrektor Pilatus Holding udzielił pełnomocnictwa, skargę o stwierdzenie nieważności spornej decyzji.
- 19 Postanowieniem z dnia 17 maja 2019 r. Komisja Europejska została dopuszczona do udziału w sprawie w charakterze interwenienta popierającego żądania EBC.

- 20 Zaskarżonym wyrokiem Sąd oddalił skargę na sporną decyzję.
- 21 Co się tyczy w pierwszej kolejności dopuszczalności, Sąd orzekł, że skarga jest niedopuszczalna w zakresie, w jakim została wniesiona przez Pilatus Holding, ponieważ sporna decyzja nie dotyczy tego podmiotu, jako akcjonariusza wnoszącej odwołanie, bezpośrednio.
- 22 W drugiej kolejności, co się tyczy istoty sprawy, Sąd oddalił jedenaście zarzutów podniesionych przez wnoszącą odwołanie.

Postępowanie przed Trybunałem i żądania stron

- 23 Pismem złożonym w sekretariacie Trybunału w dniu 12 kwietnia 2022 r. wnosząca odwołanie, za pośrednictwem tego samego adwokata co w pierwszej instancji, wniosła niniejsze odwołanie.
- 24 W swoim odwołaniu wnosi ona do Trybunału o:
- uchylene zaskarżonego wyroku;
 - stwierdzenie nieważności, na podstawie art. 264 TFUE, spornej decyzji;
 - przekazanie sprawy Sądowi do ponownego rozpoznania w przedmiocie skargi o stwierdzenie nieważności w zakresie, w jakim Trybunał nie jest w stanie orzec co do istoty sprawy, oraz
 - w każdym razie obciążenie EBC kosztami postępowania odwoławczego i postępowania przed Sędem.
- 25 EBC wnosi do Trybunału o:
- w części odrzucenie odwołania jako niedopuszczalnego, a w części oddalenie go jako bezzasadnego;
 - pomocniczo oddalenie odwołania jako bezzasadnego oraz
 - w każdym razie obciążenie wnoszącej odwołanie całością kosztów postępowania.
- 26 Komisja wnosi do Trybunału o:
- oddalenie odwołania jako bezzasadnego oraz
 - obciążenie wnoszącej odwołanie kosztami postępowania.

W przedmiocie wniosku o otwarcie ustnego etapu postępowania na nowo

- 27 Pismem złożonym w sekretariacie Trybunału w dniu 27 czerwca 2023 r. EBC wniósł o otwarcie ustnego etapu postępowania na nowo na podstawie art. 83 regulaminu postępowania przed Trybunałem.

- 28 Na poparcie swojego wniosku EBC wskazuje, że pragnie przedstawić nowe okoliczności faktyczne, które w świetle niedawnych wydarzeń, a mianowicie opinii rzecznik generalnej z dnia 25 maja 2023 r., mogą mieć kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia Trybunału. Z opinii rzecznik generalnej wynika, że jej zdaniem wytyczne dotyczące wnoszącej odwołanie przyjęte przez MFSA w marcu 2018 r. są „aktami przygotowawczymi” w ramach złożonego postępowania administracyjnego, które doprowadziło do wydania przez EBC decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia, oraz że nieprawidłowości dotyczące tych wytycznych należy w związku z tym przypisać EBC i „zanieczyszczają one” wydaną przez EBC decyzję w sprawie cofnięcia zezwolenia. EBC przedstawia okoliczności faktyczne w celu wykazania, że wspomniane wytyczne zostały zakwestionowane przed sądami maltańskimi.
- 29 W tym względzie należy przypomnieć, po pierwsze, że statut Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz regulamin postępowania przed Trybunałem nie dają zainteresowanym, o których mowa w art. 23 tego statutu, możliwości przedkładania uwag w odpowiedzi na opinię przedstawioną przez rzecznika generalnego (wyrok z dnia 9 czerwca 2022 r., *Préfet du Gers i Institut national de la statistique et des études économiques*, C-673/20, EU:C:2022:449, pkt 40 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 30 Po drugie, na podstawie art. 252 akapit drugi TFUE rzecznik generalny przedstawia publicznie, przy zachowaniu całkowitej bezstronności i niezależności, uzasadnioną opinię w sprawach, które zgodnie ze statutem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wymagają jego zaangażowania. Nie chodzi tu zatem o opinię skierowaną do sędziów lub stron, która pochodzi od organu spoza Trybunału, lecz o opinię indywidualną, uzasadnioną i publicznie wyrażoną przez członka samej instytucji. W tych okolicznościach opinia rzecznika generalnego nie może być przedmiotem dyskusji między stronami. Ponadto Trybunał nie jest związany ani tą opinią, ani uzasadnieniem, w oparciu o które rzecznik generalny dochodzi do zawartych w opinii wniosków. W konsekwencji okoliczność, że jedna z zainteresowanych stron nie zgadza się z opinią rzecznika generalnego, bez względu na to, jakie kwestie poruszono w tej opinii, nie może sama w sobie stanowić uzasadnienia dla otwarcia ustnego etapu postępowania na nowo (wyrok z dnia 9 czerwca 2022 r., *Préfet du Gers i Institut national de la statistique et des études économiques*, C-673/20, EU:C:2022:449, pkt 41 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 31 Niemniej jednak zgodnie z art. 83 regulaminu postępowania Trybunał może w każdej chwili, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznika generalnego, postanowić o otwarciu ustnego etapu postępowania na nowo, w szczególności jeśli uzna, że okoliczności zawisłej przed nim sprawy nie są wystarczająco wyjaśnione, lub jeśli po zamknięciu ustnego etapu postępowania strona przedstawiła nowy fakt mogący mieć decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia Trybunału.
- 32 Jednakże w niniejszej sprawie Trybunał uważa, że dysponuje wszystkimi informacjami niezbędnymi do wydania orzeczenia i że dowody powołane przez EBC na poparcie jego wniosku o otwarcie ustnego etapu postępowania na nowo nie stanowią nowych okoliczności faktycznych mogących mieć wpływ na decyzję, do której wydania został wezwany.
- 33 W tych okolicznościach Trybunał uznaje, po zapoznaniu się ze stanowiskiem rzecznik generalnej, że nie ma potrzeby zarządzenia otwarcia ustnego etapu postępowania na nowo.

W przedmiocie odwołania

- 34 Na wstępie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem każda okoliczność dotycząca dopuszczalności skargi o stwierdzenie nieważności wniesionej do Sądu może stanowić zarzut oparty na normie porządku publicznego, który Trybunał jest zobowiązany podnieść z urzędu w ramach toczącego się przed nim postępowania odwoławczego (wyroki: z dnia 23 kwietnia 2009 r., Sahlstedt i in./Komisja, C-362/06 P, EU:C:2009:243, pkt 21–23; z dnia 6 lipca 2023 r., Julien/Rada, C-285/22 P, EU:C:2023:551, pkt 45 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 35 Zgodnie z art. 19 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, który ma zastosowanie do Sądu na mocy art. 53 akapit pierwszy tego statutu, celem wniesienia skargi do sądów Unii osoby prawne, takie jak wnosząca odwołanie, powinny być reprezentowane przez adwokata lub radcę prawnego uprawnionego do występowania przed sądami jednego z państw członkowskich lub innego państwa będącego stroną porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym z dnia 2 maja 1992 r. (Dz.U. 1994, L 1, s. 3).
- 36 I tak reprezentowanie osoby prawnej przez adwokata lub radcę prawnego, a w szczególności kwestia prawidłowości pełnomocnictwa udzielonego adwokatowi lub radcy prawnemu do wniesienia skargi do Sądu, należą do względów porządku publicznego, które Trybunał, rozpatrując odwołanie, jest zobowiązany uwzględnić z urzędu.
- 37 Co się tyczy pełnomocnictwa udzielonego przez takie osoby adwokatowi lub radcy prawnemu, art. 51 § 3 regulaminu postępowania przed Sądem przewiduje, że adwokaci lub radcowie prawni są zobowiązani złożyć w sekretariacie pełnomocnictwo udzielone przez stronę, którą reprezentują, jeżeli jest ona osobą prawną prawa prywatnego. W odróżnieniu od brzmienia tego regulaminu obowiązującego przed dniem 1 lipca 2015 r. przepis ten nie przewiduje obowiązku, aby taka osoba przedstawiła dowód, iż pełnomocnictwo zostało w sposób prawidłowy udzielone adwokatowi lub radcy prawnemu przez osobę do tego uprawnioną.
- 38 Jednakże Trybunał orzekł już, że okoliczność, iż ów art. 51 § 3 nie przewiduje takiego obowiązku, nie zwalnia Sądu od sprawdzenia prawidłowości danego pełnomocnictwa w razie jej zakwestionowania. Fakt, że na etapie złożenia skargi strona skarżąca nie musi przedstawić tego dowodu, nie wpływa na ciężący na tej stronie obowiązek udzielenia prawidłowego pełnomocnictwa adwokatowi lub radcy prawnemu, aby mógł on występować przed sądem. Złagodzenie wymogów w zakresie dowodów w chwili wniesienia skargi nie wpływa na przesłankę materialną, zgodnie z którą strony skarżące powinny być należycie reprezentowane przez swych adwokatów lub radców prawnych. W razie zakwestionowania prawidłowości pełnomocnictwa udzielonego przez stronę adwokatowi lub radcy prawnemu strona ta powinna wykazać prawidłowość tego pełnomocnictwa (wyrok z dnia 21 września 2023 r., China Chamber of Commerce for Import and Export of Machinery and Electronic Products i in./Komisja, C-478/21 P, EU:C:2023:685, pkt 93 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 39 Sąd ma również obowiązek zbadania z urzędu prawidłowości danego pełnomocnictwa, a w szczególności tego, czy pełnomocnictwo zostało prawidłowo udzielone przez przedstawiciela danej osoby prawnej właściwego w tym zakresie, jeżeli takie pełnomocnictwo jest oczywiście nieprawidłowe lub gdy istnieją okoliczności mogące wywołać poważne wątpliwości co do prawidłowości takiego pełnomocnictwa.

- 40 Tymczasem w niniejszej sprawie szereg okoliczności powinien być skłonić Sąd do powzięcia poważnych wątpliwości co do prawidłowości pełnomocnictwa udzielonego adwokatowi wnoszącej odwołanie.
- 41 I tak, po pierwsze, okoliczności faktyczne, które doprowadziły do wniesienia skargi do Sądu, oraz warunki pełnomocnictwa udzielonego przez zarząd wnoszącej odwołanie adwokatowi, który wniósł tę skargę, mogły wywołać poważne wątpliwości co do prawidłowości tego pełnomocnictwa.
- 42 Powołanie przez MFSA właściwej osoby oraz fakt, że zadaniem owej właściwej osoby było w szczególności zapewnienie „reprezentacji prawnej i sądowej banku z wyłączeniem banku i wszelkich innych osób”, mogły bowiem wzbudzić poważne wątpliwości co do zdolności zarządu wnoszącej odwołanie do wszczęcia postępowania sądowego i udzielenia pełnomocnictwa adwokatowi w tym zakresie.
- 43 Treść pełnomocnictwa udzielonego adwokatowi lub radcy prawnemu mogła również wzmocnić takie wątpliwości. I tak członkowie zarządu wnoszącej odwołanie przypomnieli w ramach tego pełnomocnictwa, że MFSA powołała właściwą osobę w dniu 22 marca 2018 r. i że powierzyła jej pewne kompetencje, oraz wyjaśnili, iż „właściwe sądy będą musiały określić osoby uprawnione do reprezentowania [wnoszącej odwołanie] w danym kontekście. Członkowie zarządu nie ponoszą żadnej osobistej odpowiedzialności”. Wzmianki te świadczą o tym, że same osoby podpisujące pełnomocnictwo miały wątpliwości co do ich zdolności do ustanowienia takiego pełnomocnictwa, i stanowią jasne i wyraźne wezwanie do sprawdzenia, czy rzeczywiście posiadały one taką zdolność.
- 44 Po drugie, o ile przedmiotem skargi do Sądu było stwierdzenie nieważności decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia, o tyle niektóre argumenty podniesione przez wnoszącą odwołanie na poparcie tej skargi, a w szczególności argumenty podniesione na poparcie zarzutu dziesiątego, dotyczyły reprezentacji wnoszącej odwołanie i zmierzały do wykazania, że EBC pozbawił ją możliwości skorzystania ze skutecznej reprezentacji.
- 45 Takie argumenty mogły również wywołać poważne wątpliwości co do prawidłowości pełnomocnictwa udzielonego adwokatowi do reprezentowania wnoszącej odwołanie w postępowaniu przed Sądem. Okoliczność, że wynagrodzenie adwokata wnoszącej odwołanie nie mogło zostać uiszczzone, mogła bowiem wskazywać na to, że organ, który udzielił mu pełnomocnictwa, nie był właściwy w zakresie uiszczenia tego wynagrodzenia i że nie był on właściwy do wszczęcia postępowania przed Sądem i udzielenia pełnomocnictwa adwokatowi w tym zakresie.
- 46 W tych okolicznościach, niezależnie od zasadności co do istoty tego argumentu, Sąd powinien był z urzędu zażądać dowodu na to, że adwokatowi reprezentującemu wnoszącą odwołanie w sposób prawidłowy udzielono pełnomocnictwa i że pełnomocnictwo zostało udzielone przez osobę do tego uprawnioną.
- 47 Z powyższych rozważań wynika, że Sąd naruszył prawo, nie przeprowadzając z urzędu badania prawidłowości pełnomocnictwa udzielonego przez zarząd wnoszącej odwołanie jej adwokatowi.
- 48 Taki oczywisty błąd powinien prowadzić do uchylecia zaskarżonego wyroku bez konieczności orzekania w przedmiocie zarzutów podniesionych przez wnoszącą odwołanie.

- 49 Zgodnie z art. 61 akapit pierwszy statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w przypadku uchylenia orzeczenia Sądu Trybunał może wydać orzeczenie ostateczne w sprawie, jeśli stan postępowania na to pozwala.
- 50 Tak jest w niniejszej sprawie. Ponieważ Trybunał wezwał strony do zajęcia stanowiska w przedmiocie dopuszczalności skargi do Sądu, a w szczególności w przedmiocie prawidłowości pełnomocnictwa udzielonego przez zarząd wnoszącej odwołanie, Trybunał dysponuje wszystkimi informacjami niezbędnymi do wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie dopuszczalności skargi.
- 51 Wnosząca odwołanie podniosła, powołując się na wyrok Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri) [sądu apelacyjnego (sądu niższego rzędu), Malta] z dnia 5 listopada 2018 r. w sprawie nr 6/2017 (Heikki Niemelä i in./Maltese financial services authority), że pomimo powołania właściwej osoby jej zarząd nadal jest uprawniony do reprezentowania jej przed sądem, a w tym zakresie do udzielenia pełnomocnictwa adwokatowi.
- 52 Tym samym wyznaczenie właściwej osoby skutkowałoby jedynie powierzeniem tej osobie aktywów i zarządzania działalnością banku, przy czym nie przyznawałoby ono jej jednak zdolności do reprezentowania tego banku w postępowaniu sądowym zmierzającym do zakwestionowania wiążących dla banku decyzji. W tym względzie nie ma znaczenia, że takie decyzje mogą również wpływać na aktywa i działalność, którymi zarządzanie należy do właściwej osoby.
- 53 Wnosząca odwołanie podkreśliła również, że wyrok z dnia 5 listopada 2019 r., EBC i in./Trasta Komerbanka i in. (C-663/17 P, C-665/17 P i C-669/17 P, zwany dalej „wyrokiem Trasta Komerbanka”, EU:C:2019:923), oraz opinia rzecznik generalnej dotycząca tego wyroku potwierdzają, iż kwestia reprezentacji jest określana głównie przez prawo krajowe i że ustalenie Sądu w tym względzie jest wiążące, chyba że strona wykaże, iż stanowi ono przeinaczenie okoliczności faktycznych. Tymczasem zgodnie z prawem maltańskim reprezentacja banku nie należy do kompetencji właściwej osoby, nawet jeśli jest ona odpowiedzialna za działalność banku lub jego aktywa.
- 54 EBC wskazał, że reprezentacja osoby prawnej utworzonej jako spółka jest regulowana *lex incorporationis* i że w niniejszym przypadku prawo maltańskie zgodnie z jego wykładnią dokonaną w wyroku Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri) [sądu apelacyjnego (sądu niższego rzędu)] z dnia 5 listopada 2018 r. w sprawie nr 6/2017 (Heikki Niemelä i in./Maltese financial services authority) ogranicza uprawnienie właściwej osoby do reprezentowania wnoszącej odwołanie do szczególnych okoliczności, o których mowa w prawie krajowym, na podstawie których została ona powołana, w szczególności w odniesieniu do kwestii związanych z aktywami i zarządzaniem działalnością, i z tego względu zachowuje ona pozostałe prawa w zarządzie.
- 55 Zauważył on również, że pełnomocnictwo udzielone przez zarząd wnoszącej odwołanie obejmowało jedynie reprezentację w kwestiach regulacyjnych, nie wspominając wyraźnie o reprezentacji przed sądem.
- 56 W tym względzie, jak zauważył już Trybunał w pkt 35 niniejszego wyroku, zgodnie z art. 19 statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, który ma zastosowanie do Sądu na mocy art. 53 akapit pierwszy tego statutu, celem wniesienia skargi do sądów Unii osoby prawne, takie jak wnosząca odwołanie, powinny być reprezentowane przez adwokata lub radcę prawnego uprawnionego do występowania przed sądami jednego z państw członkowskich lub innego państwa będącego stroną porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

- 57 Biorąc pod uwagę, że osoby prawne muszą być reprezentowane przez adwokata lub radcę prawnego uprawnionego do występowania przed sądem państwa członkowskiego lub innego państwa będącego stroną Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, dopuszczalność skargi o stwierdzenie nieważności wniesionej przez taką osobę na podstawie art. 263 TFUE jest uzależniona od wykazania, iż dana osoba rzeczywiście podjęła decyzję o wniesieniu skargi i że adwokatom lub radcom prawnym, którzy utrzymują, że ją reprezentują, rzeczywiście udzielono pełnomocnictwa w tym zakresie (zob. podobnie wyrok Trasta Komerčbanka, pkt 57 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 58 Po to, by upewnić się, że tak właśnie jest, art. 51 § 3 regulaminu postępowania przed Sądem nakłada na adwokatów lub radców prawnych, jeżeli strona, którą reprezentują, jest osobą prawną prawa prywatnego, obowiązek przedstawienia w sekretariacie Sądu pełnomocnictwa udzielonego przez tę stronę, zaś nieprzedstawienie tego pełnomocnictwa może wywołać zgodnie z § 4 tego artykułu formalną niedopuszczalność skargi (wyrok Trasta Komerčbanka, pkt 57).
- 59 W przypadku instytucji kredytowej utworzonej jako osoba prawna podlegająca prawu państwa członkowskiego, takiej jak wnosząca odwołanie, w braku przepisów prawa Unii w tej dziedzinie, to, jakie organy tej osoby prawnej są uprawnione do podejmowania decyzji, o których mowa w pkt 57 i 88 niniejszego wyroku, należy ustalać zgodnie z prawem tego państwa (wyrok Trasta Komerčbanka, pkt 58).
- 60 W niniejszej sprawie należy stwierdzić, że biorąc pod uwagę pełnomocnictwo udzielone właściwej osobie, a w szczególności fakt, iż do niej należało „wykonywanie wszelkich uprawnień, funkcji i obowiązków banku w odniesieniu do wszystkich składników majątku, realizowanych czy to przez bank na walnym zgromadzeniu, czy przez zarząd, czy też przez jakąkolwiek inną osobę, w tym zapewnienie reprezentacji prawnej i sądowej banku z wyłączeniem banku i wszelkich innych osób”, zarząd wnoszącej odwołanie nie był już uprawniony do jej reprezentacji i nie był już właściwy do udzielania pełnomocnictwa adwokatowi w tym zakresie.
- 61 Właściwość zarządu wnoszącej odwołanie do reprezentowania jej przed sądem i udzielania w tym celu pełnomocnictwa adwokatowi nie może być ponadto oparta na wyroku Trasta Komerčbanka.
- 62 Wyrok ten dotyczy bowiem obowiązku nieuwzględnienia przez sąd Unii odwołania pełnomocnictwa udzielonego przedstawicielowi strony w przypadku, gdy odwołanie to narusza prawo tej strony do skutecznej ochrony sądowej. Jednakże taki obowiązek spoczywa na sądzie Unii jedynie w pewnych określonych okolicznościach.
- 63 Jak wynika z pkt 60–62 wyroku Trasta Komerčbanka, Trybunał uznał, że naruszenie prawa instytucji kredytowej Trasta Komerčbanka do skutecznego środka prawnego wynikało z faktu, iż likwidator powołany w następstwie cofnięcia zezwolenia i postawienia tej instytucji w stan likwidacji znajdował się w sytuacji konfliktu interesów. Trybunał zauważył, że likwidator, któremu powierzono przeprowadzenie ostatecznej likwidacji tej instytucji, został wyznaczony na wniosek właściwego organu krajowego, który mógł w każdej chwili wnieść o jego odwołanie. Uznał on w konsekwencji, że istniało ryzyko, iż likwidator ten powstrzyma się od podważenia w ramach postępowania sądowego decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia tejże instytucji, która została wydana przez EBC na wniosek tego organu i która doprowadziła do postawienia jej w stan likwidacji. Trybunał wywnioskował z tego w pkt 78 tego wyroku, że odwołanie przez likwidatora pełnomocnictwa udzielonego przez dawne organy zarządzające Trasta Komerčbanka adwokatowi, który wniósł skargę na tę decyzję, naruszało prawo tej instytucji do skutecznej ochrony sądowej i że uwzględniając to odwołanie, Sąd naruszył prawo.

- 64 W niniejszej sprawie pełnomocnictwo udzielone właściwej osobie powołanej przez MFSA różni się znacznie od upoważnienia likwidatora opisanego w pkt 72 wyroku Trasta Komerčbanka, ponieważ jego jedynym celem było ściągnięcie wierzytelności, sprzedaż aktywów i spłata wierzycieli w celu doprowadzenia do całkowitego zaprzestania działalności przez daną instytucję kredytową.
- 65 Ponadto wnosząca odwołanie nie przedstawiła dowodów dotyczących pełnomocnictwa udzielonego właściwej osobie lub warunków, w jakich wykonuje ona to pełnomocnictwo, wskazujących na to, że osoba ta znajdowała się pod względem prawnym lub faktycznym w sytuacji konfliktu interesów. W szczególności z treści tego pełnomocnictwa przypomnianej w pkt 60 niniejszego wyroku w żaden sposób nie wynika, że właściwa osoba nie reprezentuje interesów banku.
- 66 Podobnie okoliczność, że właściwa osoba została wyznaczona przez właściwy organ krajowy, który przedłożył EBC propozycję cofnięcia zezwolenia, nie wystarcza sama w sobie do stwierdzenia istnienia konfliktu interesów.
- 67 Co się tyczy zakresu wyroku, o którym mowa w pkt 51 niniejszego wyroku, z jednej strony należy zauważyć, że nie dotyczył on wnoszącej odwołanie, lecz innej maltańskiej instytucji kredytowej, w odniesieniu do której MFSA wyznaczyła właściwą osobę.
- 68 Z drugiej strony Qorti tal-Appell (Kompetenza Inferjuri) [sąd apelacyjny (sądu niższego rzędu)] potwierdził w tym wyroku, że zarządcy instytucji kredytowej nie są pozbawieni wszelkich uprawnień ze względu na powołanie właściwej osoby. Tym samym zachowują oni uprawnienie do złożenia w imieniu instytucji kredytowej wniosku o cofnięcie pewnej liczby decyzji nadzorczych wydanych przez MFSA, działający jako właściwy organ krajowy, a w szczególności decyzji o powołaniu właściwej osoby.
- 69 Z wyroku tego nie wynika jednak, że w przypadku gdy wyznaczono właściwą osobę i udzielono jej pełnomocnictwa do reprezentowania w szczególności w postępowaniu sądowym, zarządcy instytucji kredytowej zachowują uprawnienia do udzielenia pełnomocnictwa adwokatowi do reprezentowania tej instytucji w postępowaniach dotyczących decyzji wydanych przez EBC lub do kwestionowania decyzji tej instytucji.
- 70 Ponadto reprezentacja sądowa w ramach kwestionowania cofnięcia zezwolenia może wchodzić w zakres kompetencji właściwej osoby, ponieważ siłą rzeczy dotyczy ona aktywów banku.
- 71 Wreszcie, nie ma znaczenia, że wnosząca odwołanie jest adresatem spornej decyzji.
- 72 Nie oznacza to bowiem, że zarząd wnoszącej odwołanie był w następstwie powołania właściwej osoby nadal uprawniony do podjęcia decyzji o wniesieniu skargi do sądu Unii w imieniu wnoszącej odwołanie i był właściwy do udzielenia adwokatowi pełnomocnictwa w tym zakresie.
- 73 Wobec wszystkich powyższych rozważań należy odrzucić skargę w pierwszej instancji jako niedopuszczalną.

W przedmiocie kosztów

- 74 Zgodnie z art. 184 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem, jeżeli odwołanie jest zasadne i to sam Trybunał orzeka wyrokiem kończącym postępowanie w sprawie, rozstrzyga on o kosztach.
- 75 Zgodnie z art. 138 § 1 tego samego regulaminu, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 184 § 1 tego regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę.
- 76 Ponieważ w niniejszej sprawie Pilatus Bank przegrał sprawę, a EBC wniósł, zarówno przed Trybunałem, jak i przed Sądem, o obciążenie Pilatus Bank kosztami postępowania, należy obciążyć go jego własnymi kosztami oraz kosztami poniesionymi przez EBC w postępowaniu w pierwszej instancji i w niniejszym postępowaniu odwoławczym.
- 77 Zgodnie z art. 140 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem, mającym zastosowanie do postępowania odwoławczego na podstawie art. 184 § 1 tego regulaminu, państwa członkowskie i instytucje, które przystąpiły do sprawy w charakterze interwenientów, pokrywają własne koszty. W konsekwencji Komisja, jako interwenient w pierwszej instancji, pokrywa własne koszty związane z postępowaniem w pierwszej instancji oraz z postępowaniem odwoławczym.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

- 1) Wyrok Sądu Unii Europejskiej z dnia 2 lutego 2022 r., Pilatus Bank i Pilatus Holding/EBC (T-27/19, EU:T:2022:46), zostaje uchylony.**
- 2) Skarga wniesiona w sprawie T-27/19 zostaje odrzucona jako niedopuszczalna.**
- 3) Pilatus Bank plc zostaje obciążony, poza własnymi kosztami, kosztami poniesionymi przez Europejski Bank Centralny (EBC) zarówno w postępowaniu w pierwszej instancji, jak i w postępowaniu odwoławczym.**
- 4) Komisja Europejska pokrywa własne koszty związane z postępowaniem w pierwszej instancji oraz z postępowaniem odwoławczym.**

Podpisy